

RAKVERE MUUSIKAKOOLI TROMPETI ÕPPEKAVA

ÜLDSÄTTED

1. Rakvere Muusikakooli trompeti õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö Rakvere Muusikakooli trompetiklassis.
2. Rakvere Muusikakooli trompeti õppekavale lisatud ainekavad tagavad muusikalise ettevalmistuse üleminekuks kutseharidusele.
3. Rakvere Muusikakooli trompeti õppekava määrab kindlaks õppe-eesmärgid, õppeaja, õppeainete loendi koos ajalise kestuse ja ainekavadega, õppeainete valikuvõimalused ja tingimused ning nõuded õppe-etappide ja kooli lõpetamise kohta.

1. ÜLDOSA

Rakvere Muusikakooli ülesandeks ja eesmärgiks on laste ja noorte loomevõimete avastamine ja kavakindel arendamine, ettevalmistuse tagamine üleminekuks muusikalisele kutseharidusele ja kohaliku kultuurielu edendamisele. Õppe- ja kasvatustöö koolis peab aitama kujuneda isiksusel, kes:

1. mõtleb loovalt;
2. oskab oma tegevust eesmärgistada ja hinnata;
3. suudab valida, otsustada ja vastutust kanda;
4. oskab teha tööd ja on valmis kodutööks;
5. mõistab teadmiste ja pidevõppe tähtsust, oskab õppida;
6. aktiivse muusikalise tegevuse kaudu arendab muusikataju ja loovust.

2. ÕPPEKAVA PÕHIMÕTTED

1. Trompeti õppekava ei dikteeri muusikaainetes heliteoste valikut, vaid annab oskuste arendamiseks suunad ja tasemenõuded.
2. Annab õppurile võimaluse muusikalise hariduse omandamiseks ja kutseõppeks valmistumiseks.
3. Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi.
4. Koolielu reeglid kujundavad õpetajad, õppurid ja lapsevanemad üheskoos. Õppetöö kavandamisel peetakse silmas igaühe võimekust, kus kooli ülesanne on suunata õppureid oma tegevust jälgima ja õppimist kavandama, analüüsima ja kujundama oma isikupära.

3. ÕPPEPROTSESS

1. Õppimise käigus analüüsib ja hindab õppur õpitavat ning edukus sõltub õppuri oskusest õppida. Õpetaja on õpitegevuse kavandaja ja looja ning õppimistahtmise innustaja. Õpetaja töötab ametijuhendi alusel.
2. Hindamine on osa kooli õppeprotsessist. Õppur peab teadma, mida hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamiskriteeriumid. Rakvere Muusikakoolil on oma hindamisjuhend

3. Hindamise põhieesmärgid on:
- Motiveerida õppurit sihikindlalt õppima;
  - Anda teavet õppimise käigust õppurile, õpetajale, kooli juhtkonnale, lapsevanemale;
  - Määratleda õppuri individuaalsed õpitulemused;
4. Hindamine võib olla sõnaline (analüüs/hinnang) ja numbriline (hinne). Rakvere Muusikakoolis rakendatakse 5- pallilist numbrilist hindamist.
5. Hindamissüsteem sisaldab nii positiivseid (kolm, neli, viis) kui negatiivseid (üks, kaks) hindeid, kuid õppuri üleviimine järgmisesse klassi toimub positiivsete hinnete alusel:
6. Koolivälise arvestusliku hindamise üks vorme on regionaalsed ja üleriigilised ning rahvusvahelised konkursid ja festivalid.

4. ÕPPEKORRALDUS

4.1. Õppeprotsessi kirjeldatakse astmeti:

- noorem aste 1. – 4. õppeaastani,
- vanem aste 5.- 7. õppeaastani;
- lisa-aastad

4.2. Õppetöö kestab 35 õppenädalat ja koolivaheajad on üldhariduskooliga samadel aegadel.

4.3. Toimub loomevõimete kavakindel arendamine muusikahariduse omandamiseks ja kutseõppeks ettevalmistamine.

4.4. Lisa-aastad on mõeldud õppuritele, kes on lõpetanud muusikakooli ja omavad eeldusi ning on orienteeritud muusikalise kutseõppe omandamisele ja vajavad vanuse tõttu järjepidevat õpet kuni üleminekuni kutseharidusele.

5. TROMPETI ÕPPEKAVA ÕPPEAINETE LOETELU

Õppeained	Põhikool							Lisa-aastad
	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	õ/a.	õ/a.	õ/a.	õ/a.	õ/a.	õ/a.	õ/a.	
	noorem aste				vanem aste			
5.1. Põhipill - trompet	2	2	2	2	2	2	2	1
5.2. Solfedžo	2	2	2	2	2	2	2	
5.3. Muusikalugu			1	1	1	1	1	
5.4. Ansambel			0,5	0,5	1	1	1	
5.5. Üldklaver			0,5	0,5	1	1	1	
KOKKU	4	4	6	6	7	7	7	1

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28.04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

1. Numbrid tabelis tähistavad maksimaalset nädalatundide arvu.
2. Individuaalse lisaainena rakendatakse üldklaverit
3. Õppetunni pikkus Rakvere Muusikakoolis on **45 minutit**. Kontsertmeistri nädalatunde on õppurile ette nähtud I – III klassis **0,5** akadeemilist tundi ja IV – VII klassis **1,0** akadeemilist tundi.

Tehniline arvestus toimub 2 korda õppeaastas, hindelised esinemised on üks kord I poolaastal ja kaks korda II poolaastal. I klassi õppurid hindelisi esinemisi ega arvestusi kohustuslikus korras ei soorita. Lisaaine üks hindeline esinemine toimub kord poolaastal. Üleminekuksamid on noorema astme lõpetamisel põhipillis - trompetis ja solfedžos, lõpueksamid vanema astme lõpetamisel põhipillis – trompetis, solfedžos ja muusikaloo.

5.1. TROMPETI AINEKAVA

Trompeti, nagu ka teiste kausshuulikutega vaskpillide mänguks peavad õppuril olema teatud soodumused, nagu suhteliselt kitsad huuled, väljaarenenud esimesed jäävhambad. Vastavalt sellele võib trompetimängu alustada 7 – 9 aastasel. Kui muusikahuviline, kes soovib astuda eelklassis või I klassi, ei ole füüsiliselt valmis vaskpillimänguks, võib ta õpinguid alustada mõnel muul pillil, näiteks klaveril või plokkflöödil ning 2. – 3. klassis soovitud pillile üle minna.

5.1.1. ÕPPETÖÖ EESMÄRK:

1. Omandada musitseerimiseks vajalikud tehnilised võtted ja muusikalised oskused;
2. Arendada õppija isiklikku musitseerimiskogemust;
3. Andekamad ja töövõimelisemad õppurid peaksid peale kooli lõpetamist (ainekavade läbimist) olema võimelised jätkama muusikaõpinguid kõrgema astme muusikakoolides.

5.1.2. ÕPPETÖÖ SISU:

Õppeprotsess on jagatud algastmeks (1. – 4. klass) ja vanemaks astmeks (5. – 7. klass). Nii alg- kui vanemas astmes toimub 2 pillitundi nädalas, 70 tundi õppeaastas. Õppetöö sisaldab nii tehniliste oskuste omandamist kui ka tööd repertuaariga. Õppur tutvub erinevate stiilide ja ajastutega, omandab oskuse mõtestada nooditekstis peituvaid muusikalisi kujundeid ja karaktereid. Ta peab omandama vaba ja ratsionaalse pillihoiu ning pingevaba hingamise. Oluline koht õppuri arengus on avalikel esinemistel, mis peaksid olema eelneva tunni- ja kodutöö kulminatsiooniks. Esinemised algavad 1. õppeaasta III veerandil ning edaspidi toimuvad hindelistena vähemalt 3 korda õppeaasta jooksul koolis, lisaks esinevad edukamad õppurid kooli avalikel kontsertidel ja võtavad osa konkurssidest. Üleminekuksam vanemasse astmesse toimub 4. klassi kevadel, lõpueksam 7. klassi lõpus. Teistel aastatel toimuvad hindelised üleminekukontserdid. Kui on omandatud algsed pillimänguvõtted, algab töö heliredelite ja etüüdidega, mis kestab kooli lõpetamiseni. Igal poolaastal alates 2. klassist toimub tehniline arvestus. Õpetaja kohustus on lapsele selgitada koduse harjutamise tähtsust ning anda selleks tööks juhendeid. Olulist osa mängib siin koostöö lastevanematega. Kui õppur on juba võimeline mängima lihtsamaid palu, võib ta alustada ansambelmänguga, algul koos õpetajaga, seejärel ka omavanuste ja samal tasemel kaasõppuritega. Ansamblitunnis on tähtis osa noodistlugemisel, hiljem ka transponeerimisel. Teatud arenguastmel suunatakse õppur orkestrisse, mille töös kaaslöömine on pillimängija jaoks olulise tähtsusega – õpetab kuulama teisi ja arvestama nendega, kuulama häälestust, treenima noodistlugemist jne..

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

Pilliõpe toimub kooskõlas teiste ainetega – solfedžo ja muusikalooga. Õppetöö juurde kuulub ka klassikalise muusika kontsertide külastamine.

Märkus: Ainekava koostamisel on arvestatud, et õppur alustab pilliõpet 1. klassist. Kui ta alustab õpinguid mõnel teisel pillil ja läheb üle trompetile 2. või 3. klassis, kohandab õpetaja ainekava selliselt, et kooli lõpetamiseks oleks ainekava täidetud ning õppur võimeline kooli lõpetama.

5.1.3. NOOREM ASTE

I KLASS

Õigete mänguvõtete kujundamine. Tooni tekitamiseks kasutatakse esimestes tundides vaid huulikut. Pillihoid. Õige hingamine. Tutvumine noodikirjaga, lihtsamad rütmid. Esimesed palad keskmises registris. Striuh – *detache*. Tutvumine heliredelitega 1 märgi piires.

Esinemine III õppeveerandil 2 palaga (peast). Lisaks kõigi I klassi laste kontsert lastevanematele.

Tasemenäited:

A. Ots	Trompetimängu õpetus algajaile (I – VI tund)
A. Ots	Trompetikool I
Ussov	Krestomaatia I – III klass
Ukraina rhvl.	Rebane Kureke
J. Haydn	Lauluke
J.-B. Lully	Lauluke
W. A. Mozart	Allegretto
D. Kabalevski	Väike polka
Heliredelid:	C-a; G-e; F-d

II KLASS

Eelneva täiendamine ja edasiarendamine, keskendumine õigete mänguvõtete kindlale omandamisele. Mänguulatus suurendamine. Lahtimängu harjutused. Legatovõte. Töö tooniga. Koduse harjutamise osatähtsus suureneb.

Esimesed tehnilised arvestused I ja II poolaastal (heliredelid ja etüüdid).

Hindlised esinemised vähemalt 3 korda õppeaastas (II, III ja IV õppeveerandil).

Üleminekukontsert õppeaasta lõpul.

Tasemenäited:

A. Ots	Trompetimängu õpetus algajaile (VI – VII tund) Vana inglise laul Vana iiri laul J. Pierpoint – Aisakell S. Foster – Vana koer
A. Ots	Trompetikool II
L. Tšumov	Trompetisti esimesed sammud
Ussov	Krestomaatia I – III klass
A. Vaigl, J. Krcma	Trompetikool I
W. A. Mozart	Valss
J. Krieger	Menuett
P. Tšaikovski	Vana prantsuse lauluke
Heliredelid:	D-h; B-g, mängida kuni C2.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

III KLASS

Mänguulatuse suurenemine E2-ni. Puhumistehnika, legatotehnika, keeletehnika arendamine. Staccatostrihhi õppimine. Lisanduvad punkteeritud rütmid, kiiremad noodid (kuueteistkümnendikud). Endiselt jälgida, et ei tekiks pingeid ja kramplikku hoiakut. Tehnilised arvestused heliredelite ja etüüdidega I ja II poolaastal. Esinemised vähemalt 3 korda aastas. Õppeaasta lõpus üleminekukontsert.

Tasemenäited:

A. Ots	Trompetimängu õpetus algajaile (VII – VIII tund)
T. Susato	- Rondo E-duur - Saltarello
D. L. Milan	- 2 tantsu
L. van Beethoven	- Teekonnalaul
A. Vaigl, J. Krcma	Trompetikool I
L. Tšumov	Trompetisti esimesed sammud
A. Hatšaturjan	Andantino
H. Purcell	Trompeti hääl
Itaalia laul	Santa Lucia
Poola rhvl.	Visla
J. Brahms	Hällilaul
E. Mägi	Sarvelugu
Heliredelid:	A-fis; Es-c

IV KLASS

Õigete mänguvõtete kinnistamine. Ulatus kuni F2, ulatuse ühtlane kasutamine harjutuste teel. Repertuaari valik vastavalt omandatud oskustele ja ulatusele. Strihhid - detache, legato, staccato. Uued rütmid – triool, süngoobid. 6/8 ja 9/8 taktimõõdud.

Tähtsaks muutub ansamblimäng – vastavalt võimalusele koos kas samaliigiliste pillidega või erinevate instrumentidega. Noodistlugemine kuulub igapäevase töö hulka. Soovitav on õppur suunata orkestrisse.

IV klassi lõpus toimub üleminekuksam vanemasse astmesse. Esitatakse 3 erineva iseloomuga pala (peast). Aasta jooksul esinetakse veel vähemalt 2-l kontserdil, tublimad esinevad ka kooli avalikel kontsertidel.

Endiselt 2 korda aastas tehniline arvestus heliredelite ja etüüdidega.

Tasemenäited:

A. Ots	Trompetimängu õpetus algajaile (IX – X tund)
V. Ššolokov	- Muinasjutt; Nali; Ballaad; Lastekontsert
R. Schumann	- Julge ratsanik
J. Herman	- Hallo, Dolly
S. Joplin	- Vahtralehe rag,
A. Vaigl, J. Krcma	Trompetikool I
S. Hering	50 lihtsat etüüdi
V. Vurm	45 kerget etüüdi
Arban	Kerged etüüdid
H. Purcell	Trompeti hääl ja Aaria
W. A. Mozart	Kevadeigatsus; Hällilaul; Menuett oop. Don Giovanni
G. Verdi	Marss oop. Aida
H. J. Krumpfer	Variatsioonid Ph. E. Bachi teemale
P. Tšaikovski	Itaalia lauluke
D. Kabalevski	Vana tants.
Heliredelid:	E-cis; As-f. Lisandub D7.

5.1.4. VANEM ASTE

V – VII KLASS

Eelnevate aastatega peab õppur olema omandanud algteadmised põhilistest mänguvõtetest ja oskama neid kasutada. Vanemas astmes jätkub nende täiustamine. Arengu tagab järjekindel tegelemine igapäevaste harjutustega. Täiustatakse erinevate striihide tehnikat, järjest olulisemaks saab tooni ilu. Säilima peab vabaduse ja mugavuse tunne. Igal aastal laieneb mänguulatus.

Pidev tegelemine koosmänguga ansamblites ja orkestrites. Noodistlugemise vilumuse arendamine. Lisandub transponeerimine.

Repertuaari raskus vastavalt võimetele, kuid õpetaja peab garanteerima, et VII klassi lõpetaja võiks soovi korral ja muusikaliste eelduste olemasolul asuda edasi õppima kõrgematesse koolidesse.

Esinemised hindelistel kontsertidel vähemalt 3 korda õppeaastas; V ja VI klassis toimuvad kevadeti üleminekukontserdid, kus esinetakse 3 erineva iseloomuga teosega, lisaks esinemised avalikel kontsertidel, sealhulgas ansamblite ja orkestritega.

VII klassi kevadel toimub lõpueksam. Seal esitatakse 4 erineva karakteriga teost, kusjuures üks neist võib olla ansambel. Ansambliteose võib esitada noodist.

Heliredelid:

Igal aastal lisandub suurema võtmemärkide arvuga heliredel. VII klassi lõpuks peab õppur tundma ja oskama mängida kuni 6 võtmemärgiga heliredeleid, esitama neid erinevate tehnikatega. Lisanduvad variandid D7 ja >VII7 – des.

Kogumikud:

A. Ots	Trompetimängu õpetus algajaile
A. Ots	Metoodilised nõuanded ja harjutused trompetimängijaile
T. B. Arban	Trompetikool
T. B. Arban	Kerged etüüdid
S. Hering	Etüüdid
V. Vurm	Etüüdid

TASEMENÄITED:

V KLASS

G. B. Pergolesi	Sitsiliana
D. Scarlatti	Sitsiliana
J. S. Bach	Gavott
P. Tšaikovski	Napoli tants balletist Luikede järv
M. Glinka	Lõoke
E. Grieg	Kevad
F. Schubert	Barkarool, Serenaad
Ch. Gounod	Marss oop. Faust

VI KLASS

W. A. Mozart	Sonatiin F-duur
A. Corelli	Sonaat F-duur
E. Grieg	Rahvuslikus stiilis
B. Asafjev	Skertso
G. B. Martini	Gavott
G. B. Bononcini	Rondo
A. Spendiarov	Romanss

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

VII KLASS

P. Baldassari	Sonaat
R. Valentino	Sonaat
O. Ariosti	Sonaat
G. Ph. Telemann	Fantaasia
J. S. Bach-C. Gounod	Ave Maria
J. Mattheson	Saraband
R. Schumann	Unistus
S. Prokofjev	Tarantella
L. Tšumov	Žonglöör
L. Anderson	Trompetisti hällilaul

LISA-AASTA

Edukatele õppuritele, kellel on soov edasi minna õppima keskastme muusikakooli, on võimaldatud õpinguid jätkata. Õppeaasta jooksul täiendatakse repertuaari ja tehnilist baasi.

5.2. SOLFEDŽO AINEKAVA

5.2.1. SOLFEDŽO AINEKAVA 1.- 4. KLASS

5.2.1.1. PÕHIEESMÄRGID.

Suunata õppurit mõtlema ja muusikat tunnetama, arendada suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust ja loovust muusikaelementaarteooria, analüüsi, noodist lugemise ja õigekirjaoskuse kaudu. Õppida leidma seoseid ning erinevusi teooria põhjal erinevates muusikažanrites ja ajastutes. Toetada õppurit solfedžost saadud muusikaliste teadmistega instrumendiõppel.

5.2.1.2. ÕPPETEGEVUS.

Tundides käsitletakse omavahel seotud teemasid. Läbi selle hakkab õppur mõistma seoseid ja erinevusi muusikas. Samas on iga järgnev seotud millegi õpituga. Õppuri õppeprotsessis toetatakse individuaalsusele. Selleks rakendatakse vastavalt õppuri võimetele ülesandeid. Järjepidev õppeprotsess koosneb kuulamisest, analüüsist, laulmisest ja noodikirjaoskusest teoreetiliste teadmiste põhjal. Praktikasse lisanduvad itaaliakeelsed oskussõnad. Tunnis kasutatakse mitmesuguseid abimaterjale, mis hõlbustavad õppimist, nagu tabelid, joonised, klaviatuur, intervallikaardid. Vajadusel kasutatakse ka helitehnikat. Tunnitöö jätkuks on kodune töö, mis aitab kinnistada saadud teadmisi. Õppeprotsessis toimub tegevus nii üksi kui ka rühmatööna. Võimekamatele leitakse lisaülesandeid. Tundi elavdavad improvisatsioonid nii lauldes kui noodikirjas. Solfedžeeritakse silp- ja tähtnimedega, lauldakse helistikke, põhikolmkõlasid ja muid akorde ning intervalle. Valdavalt lauldakse eakohaseid 1-häälseid harjutusi või kaanoneid, alustades noodist lugemisega tunnis ning lõpptulemuse saavutamiseks on kodune töö. Õpitakse muusikaliste märkide tähendust ja nende kirjutamist. Õpitakse noodikirja ja laulmist erinevates taktimõõtudes. Harjutatakse rütmidiktaadi ja meloodilise diktaadi kirjutamist. Tunnis juhatakse erilist tähelepanu noodiõigekirjale ja vajadusel antakse kodutööd. Igas tunnis korratakse ka eelnevaid teemasid.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

5.2.1.3. AJALINE MAHT.

2 tundi nädalas – 70 tundi õppeaastas.

5.2.1.4. ÕPPESISU.

NOODIVÕTMED. Viulivõti. Bassivõti. Helide asukohad võtmetes.

LAULMINE. Õpitakse vajalikud algteadmised (hingamine, fraseerimine, intonatsioon, väljendusrikkus) ning õpitakse enesejälgimist. Lauldakse üksi ja koos 1-2 häälseid meloodiaid ja kaanoneid. Õpitakse noodist lugemist ja sellega seotud võtteid.

Solfedžeeritakse silp- ja tähtnimedega, lauldakse rütmisilpidega, vahel sõnadega.

Laulmine toimub metronoomi abil või taktiviipega. Õpitakse 2-, 3- ja 4-osalist taktiviipeskeemi. Laulmisel harjutatakse helide tabamist, tehakse rändnoodiga harjutusi.

Põhiliselt lauldakse noodist, kuid vähemalt 2 harjutust õpitakse veerandi jooksul pähe.

Tunnis kirjapandud meloodiad ja ülesanded lauldakse alati läbi. Laulmisel rakendatakse helitugevuse termineid ja itaaliakeelseid väljendeid. Laulmine arendab sisemist kuulmist, hääleulatust, mälu.

ASTMETAJU ARENDAMINE. Lauldakse helistikke üles ja alla. Astmetabamisharjutused. Rändnoodiga harjutused. Üksi ja koos.

RÜTMIÕPETUS. Rütmis liikumine. Rütmisilpide omandamine ja pikkused erinevates taktimõõtudes, pausid. Rütmiharjutused ühele ja kahele käele, erinevatele kehaosadele. Rütmi koputamine metronoomi abil või taktiviipega. Rütmiakaanon. Lihtsamad rütmipartituurid. Üksi ja koos.

ANALÜÜS. Rütmi analüüs. Meloodiaanalüüs. Vormianalüüs. Laadi või helistiku analüüs.

Akordide analüüs. Dünaamika analüüs. Suulises ja kirjalikus vormis. Üksi ja koos.

LAADITAJU ARENDAMINE. Duur ja moll kuulamisel ja lauldes tervikuna ja tetrahordide kaupa. Üksi ja koos.

DIKTAAT. Meloodiline diktaat 4-8 takti (ka eeltaktiga) õpitud taktimõõtudes, helistikes ja rütmide põhjal. Suulised 2-4 taktilised mäludiktaadid õpitud materjali põhjal. Kirjalikud kiirdiktaadid astmete tabamiseks. Meloodilise diktaadi aluseks on helistikuline mõtlemine ja toonikakolmkõla. Valmissaadud diktaat lauldakse läbi. Diktaat arendab meetrumi tunnetust, mälu, sisemist kuulmist, laaditunnetust, rütmitunnetust, muusikalist kirjaoskust. Rütmidiktaat 4 takti, ka eeltaktiga: õpitud taktimõõtude, rütmide ja pauside põhjal kirjalikult Rütmidiktaat arendab meetrumi tunnetust, mälu, rütmitunnetust.

IMPROVISATSIOON. Meloodiline improvisatsioon antud teemale või rütmile kirjalikult või suuliselt. Rütmi- improvisatsioon erinevates taktimõõtudes, teatud rütmigruppidega, õpitud meloodia saateks suuliselt või kirjalikult. Saate improviseerimine antud meloodiale (bass, põhikolmkõlad) suuliselt või kirjalikult.

INTERVALLID. Õpitakse alates 2.klassist. Intervallide ehitamine ja määramine lauldes ja kirjalikult. Alates 3.klassist intervallide pöörded ja lahendused kirjalikult ja lauldes.

Intervallide õppimine arendab sisemist kuulmist, nende tundmine on abiks noodist lugemisel ja meloodilise diktaadi kirjutamisel.

AKORDID. Alustatakse 1.klassis toonikakolmkõlast duuris ja mollis ning harjutatakse meloodilist ja harmoonilist laulmist ning kuulamist üksi ja koos. 2. klassist lisandub subdominant- ja dominantkolmkõla duuris ja mollis, harjutatakse meloodilist ja harmoonilist laulmist ning kuulamist üksi ja koos. Alates 3.klassist õpitakse ehitama, määrama ja kuulama põhikolmkõlasid õpitud helistikes. Õpitakse rakendama saateks põhikolmkõlasid lühiharjutustele. Õpitakse ehitama ja määrama toonikakolmkõla pöörded, neid laulma ja kuulmise järgi üles kirjutama.

KUULAMINE. Iga teema seotakse kuulamisega. Õppur harjub enda sisemist kuulmist usaldama. Püüab kuuldut kirja panna või laulda.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28.04.2008.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

KLASSIDE KAUPA

I KLASS

PÕHIEESMÄRGID.

Rütmiõpetus. Laaditaju arendamine. Duur ja moll.

ÕPPESISU.

MEETRUM JA RÜTM. Rõhulised ja rõhuta taktiosad. Takt ja taktijoon. Eeltakt. Taktidesse jaotamine. Lõpujooned. Kordusmärgid. Taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4=C.

Taktiviipe skeemid. Noodivältused ja pausid:

tervenoot, tervepaus

poolnoot, poolpaus

veerandnoot, veerandpaus

kaheksandiknoot, kaheksandikpaus

kuueteistkümnendiknoot, kuueteistkümnendikpaus

Rütmid: ta,ti,ri, ti-ti, tiri-tiri, ti-tiri, tiri-ti, ta-a, ta-a-a, ta-a-a-a.

NOODIKIRJA ALGTEADMISED. Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri. Pauside õigekiri. Viilivõti ja bassivõti. Nootide silp- ja tähtnimed. Oktavid.

HELISTIKUD. Laadid: duur ja moll. Astmed ja astmetaju arendamine. Helistikud: C-duur, F-duur, G-duur, a-moll, d-moll, e-moll. Tervetoon ja pooltoon. Püsivad ja ebapüsivad astmed. Astmete tunglevus. Paralleelhelistikud. Toonikakolmkõla (I astme kolmkõla). Juhtheli.

Märgid: diees, bemoll, bekarr.

Eakohased 1- ja 2-häälsed laulud, harjutused, kaanonid. Improvisatsioon. Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents).

DIKTAAT. Suuline ja kirjalik mälu- ja rütmidiktaat, 2-4 taktiline. Meloodiline diktaat, 4-taktiline.

TEMPO JA DÜNAAMIKA. Valikuliselt kasutatav itaaliakeelne oskussõnastik.

ÕPITULEMUSED.

1. klassi lõpetaja tunneb noote a – a2 ning kuni 1 märgini helistikke. Eraldab kuulamisel ja solfedžeerimisel duure ja molle. Tunneb noodipikkusi (tervenoot kuni kuueteistkümnendiknoot) ja oskab noote kirjutada. On omandanud meloodilise ja rütmidiktaadi kirjutamise, solfedžeerimise ja improviseerimise alged. Tunneb mõisteid *oktaav, helistik, duur, moll, sekvents, tempo*, samuti dünaamilisi ja alteratsioonimärke.

II KLASS

PÕHIEESMÄRGID.

Molli 3 kuju: loomulik, harmooniline, meloodiline. Tutvumine lihtintervallidega.

ÕPPESISU.

RÜTM JA TAKTIMÕÕT. Punkt noodi järel. Punkteeritud rütmid tai-ri, ta-i-ti.

NOODIKIRI. Bassivõtmes helide asukohad.

HELISTIKUD. 2 võtmemärgiga duurid ja mollid. Helide tähtnimed bemollide- ja dieesidega. Molli 3 kuju: loomulik, harmooniline ja meloodiline. Püsimatute astmete lahendamine püsivatesse astmetesse. Tutvumine põhiastmete kolmkõladega. 1-2 häälsed noodist lugemisharjutused, kaanonid. Transponeerimine ja improvisatsioon. Varieerimine.

INTERVALLID. Tutvumine intervallidega. Meloodiline ja harmooniline intervall. Õpitakse : P1, V2, S2, V3, S3, P4, P5, P8.

DIKTAAT. Rütmidiktaat kuni 4takti, ka eeltaktiga. Suuline mäludiktaat 2-4 takti.

Meloodiline diktaat 4-8 takti, ka eeltaktiga.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

TEMPO JA DÜNAAMIKA. Valikuliselt kasutatav oskussõnastik.

MUUSIKALINE VORM. Fraas, motiiv, lause, periood.

ÕPITULEMUSED.

2.klassi lõpetaja oskab tunnuste põhjal määrata, ehitada ja kuulamisel eristada molli 3 kuju. Oskab laulda õpitud 1-2 häälseid harjutusi õpitud duurides ja mollides. Oskab määrata helide asukohti nii viiuli- kui bassivõtmes. Oskab noodiõigekirja. Oskab nimetada kõiki bemollide- ja dieesidega silp- ja tähtnimesid ja jagada oktaavidesse. Tunneb kuni 2 võtmemärgiga helistikke ja nende toonikakolmkõlasid. Tunneb lihtintervallide nimetusi ja oskab õpituid ehitada ja määrata. Püüab intervalle kuulamisel eristada ja laulda. Oskab õpitu põhjal improviseerida. Tunneb mõisteid: *lahendamine, transponeerimine, varieerimine, intervall, meloodiline intervall, harmooniline intervall.*

III KLASS

PÕHIEESMÄRGID.

Lihtintervallid. Akordiõpetuse algus.

ÕPPESISU.

RÜTM JA TAKTIMÕÖT. 3/8 taktimõõt ja selles esinevad 1-,2- ja 3-löögilised rütmid ja pausid. Grupeerimine. Taktiviipamine.

HELISTIKUD. 3 võtmemärgiga duurid ja mollid. Samanimelised helistikud.

AKORDID. Toonikakolmkõla ja pöörded duuris ja mollis- T,t, T6,t6, T64, t64. Funktsionaalsus: Toonika (I astme) kolmkõla - T,t. Subdominant (IV astme) kolmkõla – S,s. Dominant (V astme) kolmkõla – D. Põhikolmkõlade ja T(t) pöörete ehitamine ja laulmine duuris ja harmoonilises mollis. Analüüs meloodias ja saateks.

INTERVALLID. V6, S6, V7, S7. S7 lahendusega P8. V7 lahendusega S3,V3.

Konsonantsid ja dissonantsid. Intervallide lahendamise. Intervallide pöörded. Intervallide ehitamine antud noodist üles ja alla.

DIKTAAT. Suuline mäludiktaat 2-4 takti. Rütmidiktaat 4 takti. Meloodiline diktaat 4-8 takti. Eeltaktiga diktaadid.

TEMPO JA DÜNAAMIKA. Valikuliselt kasutatav oskussõnastik.

MUUSIKALINE VORM. Fraas, motiiv, lause, periood.

ÕPITULEMUSED.

3.klassi lõpetaja orienteerub taktimõõttudes ja noodivõtmetes. Püüab määrata iseseisvalt taktimõõtu. Oskab helistikke kuni 3 võtmemärgini kirjas ja lauldes, oskab kuulamisel määrata laadi kuju. Püüab luua mõtlemises süsteemi helistike märkide meeldetuletamiseks, k.a. kvindi- ja kvardiring. Oskab ehitada ja määrata õpitud akorde. Püüab kuulamisel eristada ja laulda õpitud akorde. On võimeline harjutustes akorde analüüsima. Tunneb lihtintervalle P1-P8 ja oskab neid analüüsida, kuulata, määrata ja pöörata. Püüab intervallide laulmiseks leida mitmeid mooduseid. Noodist lugemisel ja diktaadis püüab kasutada õpitud aluseid teadlikumalt. Teab mõistete tähendust: *grupeerimine, samanimelised helistikud, funktsioon, konsonantsid, dissonantsid.*

IV KLASS

PÕHIEESMÄRGID.

Akordide ehitamine ja laulmine duuris ning harmoonilises mollis. Õpitud muusikaliste teadmiste ja oskuste süvendatud kordamine.

ÕPPESISU.

RÜTM JA TAKTIMÕÖT. 3/8 taktimõõtu erinevate rütmigruppidega. 6/8 taktimõõtu ja selles esinevad rütmid ning pausid, viipeskeem.

HELISTIKUD. 4 võtmemärgiga duurid ja mollid.

INTERVALLID. Lihtintervallid. Järgnevuste laulmine. Kuulamine.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

AKORDID. Põhikolmkõlad ja T (t) pööretega duuris ja harmoonilises mollis.
Dominantseptakord (D7) lahendusega duuris ja harmoonilises mollis. Kuulamine.
DIKTAAT. Meloodiline diktaat kuni 8 takti, ka eeltaktiga. Rütmidiktaat kuni 4 takti, ka eeltaktiga.
TEMPO JA DÜNAAMIKA. Valikuliselt kasutatav oskussõnastik.
MUUSIKALINE VORM. AB, ABA.

ÕPITULEMUSED.

4.klassi lõpetaja on saavutanud teatud tasemel muusikalise mõtlemise- ja tunnetamisoskuse ning elementaarsed teoreetilised teadmised, mida ta rakendab praktilistes ülesannetes, improvisatsioonides, analüüsis ja laulmisel.
4.klassi lõpetaja oskab harjutusi kirjutada ja laulda taktimõõtudes 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8. Oskab taktiviipeskeeme ja taktimõõtu ise määrata. Oskab helide silp- ja tähtnimesid ning kasutab neid solfedžeerimisel. Oskab nimetada oktaave ja nendes määrata helide asukohad viuli- ja bassivõtmes. Tunneb helistikke kuni 4 võtmemärgini ja oskab neid kirjutada, laulda, kuulamisel ja noodist määrata. Tunneb duuri loomulikku kuju, molli loomulikku, harmoonilist, meloodilist kuju. Oskab noodiõigekirja. Teab intervallide nimetusi, oskab neid ehitada, laulda, pöörata, lahendada, kuulamisel ja noodist määrata. Tunneb põhikolmkõlasid T(t), S(s) D, toonikakolmkõla pöördeid T6 (t6), T64, (t64) ja Dominantseptkordi (D7) lahendusega duuris ja harmoonilises mollis. Oskab õpitud akorde laulda, ehitada, kuulamisel ja noodist määrata. Arenes diktaadikirjutamisoskus, analüüsi- ja improvisatsioonivõime. Õpitud muusikateooria ja muusikaliste oskuste põhjal 1.- 4. klassis sooritab õppeaasta lõpus üleminekueksami, mis koosneb kirjalikust ja suulisest osast. Positiivse hinde saavutamisel eksamil on võimalik jätkata õpinguid V klassis.

5.2.2. SOLFEDŽO AINEKAVA 5.-7. KLASSILE

5.2.2.1. EESMÄRGID.

Suunata õppurit järjest iseseisvamalt mõtlema ja muusikat tunnetama muusika elementaarteooria, analüüsi, praktiliste näidete ja improvisatsiooni kaudu. Leida juurde võtteid õppuri suulise ja kirjaliku eneseväljendusoskuse arendamiseks. Arendada intensiivsemalt ühe- ja mitmehäälsel noodist laulmist ning harmoonia valdkonda. Toetada õppurit solfedžos saadud muusikaliste teadmistega instrumendiõppel.

5.2.2.2. ÕPPETEGEVUS.

Igas tunnis tegeldakse mitmete omavahel seotud teemadega – solfedžeerimine, diktaadi kirjutamine, helistike, akordide ja intervallide õppimine. Oluline on õppurile põhjendada solfedžo kui aine vajalikkust, tema abi pilliõppijale. Õppuri õppeprotsessis toetatakse tema individuaalsetele võimetele, rakendatakse vastavalt tema võimetele ülesandeid. Järgjepidev õppeprotsess koosneb kuulamisest, analüüsist, laulmisest, teoreetilistest ülesannetest, diktaadist ning järgnevuste laulmisest ja kuulamisest. Õppurit suunatakse loogilisele, seoseid leidvale mõtlemisele. Toimub rühmatööl üleminek individuaalsemale tööle. Võimekamatele leitakse lisaülesandeid. Tunde elavdavad improvisatsioonid. Laulmine ja solfedžeerimine on silp- ja tähtnimedega. Lauldakse rohkem intervallide ja akordide järgnevusi. Õpitakse juurde keerukamaid rütmikombinatsioone ja uusi taktimõõte, praktiseerides neid kirjalikes ja suulistest harjutustes. Laulmisel kasutatakse itaaliakeelseid oskussõnu. Tunnis kasutatakse mitmesuguseid abimaterjale, mis hõlbustavad õppimist, nagu tabelid, joonised, vajadusel ka helitehnikat. Tunnitöö jätkuks on kodune töö, mis aitab kinnistada saadud teadmisi. Ka tundides korratakse varem õpitut.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28.04.2008.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

5.2.2.3. AJALINE MAHT.

2 tundi nädalas – 70 tundi õppeaastas.

5.2.2.4. ÕPPESISU.

NOODIVÕTMED. Viulivõti. Bassivõti.

LAULMINE. Silp- ja tähtnimedega. Lauldakse üksi ja koos, noodist ja peast 1-3 häälseid meloodiaid ja kaanoneid, helistikke, intervale, akorde, intervallide ja akordide järgnevusi. Keerukamate käikude puhul otsitakse mitmesuguseid lähenemisviise ja harjutatakse.

RÜTMIÕPETUS. Rütmid erinevates taktimõõtudes. Rütmiharjutused ühele ja kahele käele. Rütmi kaanon. Rütmi koputamine. Rütmissilpidega laulmine. Rütmi partituurid rühmatööna.

ANALÜÜS. Rütmi analüüs. Meloodiaanalüüs. Vormi analüüs. Laadi või helistiku analüüs. Akordide analüüs. Dünaamika analüüs. Järgnevuste analüüs.

LAADITAJU ARENDAMINE. Loomulik duur ja molli 3 kuju. Harmooniline duur.

Kaldumine. Modulatsioon. Harjutamine läbi kuulamise, laulmise ja analüüsi.

DIKTAAT. Mäludiktaat kuni 4 takti. Kiirdiktaadid helide tabamiseks. Rütmidiktaat 4-8 takti, ka eeltaktiga. Meloodiline diktaat 4-16 takti, ka eeltaktiga.

IMPROVISATSIOON. Meloodia improvisatsioon antud teemale, antud rütmile kirjalikult või suuliselt. Rütmi improvisatsioon erinevates taktimõõtudes, teatud rütmigruppidega, meloodia saateks suuliselt või kirjalikult.

INTERVALLID. Lihtintervallid. Suurendatud ja vähendatud intervallid (>5, <4, >7, <2).

Ehitamine, laulmine, pööramine, määramine noodist ja kuulamisel. Intervallide lahendamine. Intervallide järgnevused kirjas ja lauldes meloodilises ja harmoonilises seades.

AKORDID. Põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis: ehitamine, laulmine, noodist ja kuulamisel määramine. >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis: ehitamine ja laulmine, noodist ja kuulamisel määramine. Kadentsid: lihtkadentsid, liitkadentsid.

Harmoonilised järgnevused kitsas seades 4-8 takti lauldes, kuulamisel. Alates 6.klassist dominantseptakordi pöörded lahendustega duuris ja mollis: ehitamine, laulmine, noodist ja kuulamisel määramine. Põhikolmkõlad harmoonilises duuris: ehitamine, laulmine, noodist ja kuulamisel määramine. 7. klassis v.VII7 põhikujus lahendusega duuris, >VII7 põhikujus lahendusega harmoonilises duuris ja harmoonilises mollis. II7 põhikujus duuris ja mollis. Ehitamine ja laulmine, noodist ja kuulamisel määramine. Neljahäälsete harmooniliste järgnevuste (4-8 takti) kuulamine ja laulmine. Tutvumine akordimärkidega.

KLASSIDE KAUPA

V KLASS

PÕHIEESMÄRGID.

Suurendatud ja vähendatud intervallid. Põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis.

ÕPPESISU.

RÜTM JA TAKTIMÕÕT. 6/8 taktimõõt. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega.

Grupeerimine. Sükoop. Triool. Pikenduskaar taktisiseselt ja taktide vahel.

HELISTIKUD. Viie võtmemärgiga duurid ja mollid.

INTERVALLID. Lihtintervallide ehitamine ja laulmine helistikus ning antud noodist üles ja alla. Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine. Suurendatud ja vähendatud intervallid lahendustega duuris ja harmoonilises mollis: <4 IV astmelt lahendusega v6 duuris, s6 mollis, >5 VII astmelt lahendusega s3 duuris, v3 mollis. Harmoonilises mollis <2 VI astmelt lahendusega p4, >7 VII astmelt lahendusega p5.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28.04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

AKORDID. Põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis: I6, I64, IV6, IV64, V6, V64. >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis. Akordide tähistused astmenumbritega. Kadentsid: lihtkadentsid – autentne (I V I) ja plagaalne (I IV I); lihtkadentsi esimene (I IV V I) ja teine kuju (I IV K64 V I). Harmoonilised järgnevused 4-8 takti.

DIKTAAT. Süntkoop. Triool. Pikenduskaar. >5, <4, >7, <2. Rütmidiktaadid 4-8 takti, ka eeltaktiga. Meloodiline diktaat 4-12 takti, ka eeltaktiga.

LAULMINE. 1-3 häälsed meloodiad. Kaanonid.

ÕPITULEMUSED.

5.klassi õppur tunneb põhjalikumalt 6/8 taktimõõtu, oskab kirjutada ja laulda harjutusi erinevate rütmigruppidega. Tutvub pikenduskaarega. Tunneb helistikke kuni 5 võtmemärgini nii kirjas, määramisel kui lauldes. Lihtintervalle ja järgnevusi ning suurendatud ja vähendatud intervalle on harjutanud harmoonilises seades kuulama, kuid see nõuab veel harjutamist järgnevatel õppeaastatel. Oskab ehitada ja laulda, kuulamisel ja noodist määrata põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis ning >VII, oskab kasutada ka saateks. Tunneb akordi helide nimetusi: priim, tert, kvint. Diktaadis ja harjutustes oskab kasutada süntkoopi, triooli ja suurendatud ning vähendatud intervalle. Tunneb akordi tähistusi astmenumbritega kuulamisel, analüüsis ja määramisel. Oskab laulda õppeaasta jooksul õpitud meloodiaid noodist või peast. Oskab iseseisvalt solfedžeerida. Oskab analüüsi, improviseerida. Tunneb mõisteid: triton, kadents, harmooniline järgnevus.

VI KLASS

PÕHIEESMÄRGID.

Dominantseptakordi pöörded lahendustega duuris ja harmoonilises mollis. Harmooniline duur. Neljahäälsed järgnevused.

ÕPPESISU.

RÜTM JA TAKTIMÕÕT. Pikenduskaar taktisiseselt ja taktide vahel, erinevad rütmivõtted. 6/8 taktimõõdus punkteeritud rütmid. Taktimõõdud 2/2, 3/2, 6/4.

HELISTIKUD. Kuue võtmemärgiga duurid ja mollid. Harmooniline duur. Kromaatilised läbiminevad ja abihelid. Kaldumine. Modulatsioon.

INTERVALLID. Harmoonilises duuris <2 VI astmelt lahendusega p4, >7 VII astmelt lahendusega p5. Ehitamine, laulmine, määramine noodist ja kuulamisel.

AKORDID. Põhikolmkõlad harmoonilises duuris ja h IV pöörded: hIV6, hIV64. Dominantseptakordi pöörded lahendusega duuris ja harmoonilises mollis: I pööre V65 lahendusega I; II pööre V43 lahendusega I; III pööre V2 lahendusega I6.

Neljahäälsed harmooniliste järgnevuste (4-8 takti) kuulamine ja laulmine.

DIKTAAT. Pikenduskaar, suurendatud ja vähendatud intervallid. Harmooniline duur.

Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega. Rütmidiktaat 4-8 takti, ka eeltaktiga. Meloodiline diktaat 4-16 takti, ka eeltaktiga.

LAULMINE. 1-3 häälsed meloodiad. Kaanonid.

ÕPITULEMUSED.

6.klassi lõpetaja tunneb erinevaid noodi- ja pausivältusi, ka pikenduskaarega vältuseid 6/8 taktimõõdus, oskab neid kasutada kirjutades ja harjutusi lauldes. Helistikke tunneb kuni 6 võtmemärgini nii kirjas, määramisel kui lauldes. Oskab kuulata ja määrata lihtintervalle ja järgnevusi ning suurendatud ja vähendatud intervalle harmoonilises seades. Tunneb harmoonilist duuri ja oskab laulda ning kuulamisel või noodist määrata põhikolmkõlad. Oskab ehitada ja laulda dominantseptakordi ja pöörded lahendusega duuris ja mollis, kuulamisel või noodist määrata. Oskab laulda õppeaasta jooksul õpitud meloodiaid noodist või peast. Oskab analüüsi, improviseerida. Tunneb mõisteid: *kromaatiline läbiminev heli, kromaatiline abiheli, kaldumine, modulatsioon.*

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

VII KLASS

PÕHIEESMÄRGID.

Intervallid ja akordid ehitamisel, laulmisel, kuulamisel, määramisel. Erinevad taktimõõdud, vältused ja pausid kirjas ja lauldes, diktaadis. Helistikud kuni 7 võtmemärgini ehitamisel, laulmisel ja määramisel. Paralleelsus. Õpitud materjali – noodiõigekirja, teooria, mõistete, oskussõnade ja märkide süvendatud kordamine.

ÕPPESISU.

RÜTM JA TAKTIMÕÕT. Erinevad süngoobid ja pikenduskaarega rütmid. Segataktimõõt. Vahelduvtaktimõõt.

LAADID. Seitsme võtmemärgiga duurid ja mollid. Kaldumine ja modulatsioon. I järgu sugulushelistikud.

INTERVALLID. Õpitud intervallide kordamine.

AKORDID. >VII7 põhikujus lahendusega duuris, >VII7 põhikujus lahendusega harmoonilises duuris ja harmoonilises mollis. II7 põhikujus duuris ja mollis. Tutvumine akordimärkidega. Neljahäälsed harmoonilised järgnevused. Õpitud akordide kordamine.

DIKTAAT. Meloodiline ja rütmidiktaat 4-8 takti, ka eeltaktiga.

LAULMINE. 1-3 häälsed meloodiad. Kaanonid. Õpitud materjali laulmine.

ÕPITULEMUSED.

7.klassi lõpetaja peab valdama kogu 1.-7. klassini õpitut nii teoorias kui praktikas ning sooritama lõpueksami, mis koosneb kirjalikust ja suulisest osast. Õppuri õpitulemused põhinevad pideval harjutamisel, kordamisel ja tema muusikalistel võimel. Muusikaalselt võimekal õppuril peab olema võimalik jätkata soovi korral õpinguid kõrgema astme muusikakoolides.

5.3. MUUSIKALOO AINEKAVA

5.3.1. ÜLDINE EESMÄRK

Muusikalugu õpitakse III-VII klassini, 1 tund nädalas.

Ainekava on Eesti-keskne, võrreldes ja seostades kõike võimaluse korral Eestiga. Viimane õppeaasta (VII klass) on tervenisti pühendatud eesti muusikale. Nooremas astmes tutvutakse eesti rahvalaulude, -pillide ja -tantsudega (III kl). Tunde alustatakse vestlusega kodukandi ning Eesti muusikaalust ja -uudistest. Kõigi teemade puhul on alati sobilik lisada võimaluse korral „eestimaist”. Vanemas astmes on ajastute-stiilide puhul võimalik tõmmata paralleele Euroopa ja meie muusika ning kultuuriga, paiguti näidata otseseid seoseid.

Muusikaloo ainekavas on kõige olulisem muusika kuulamine, kuulatu analüüs ja oskus kuulatut sõnastada. Samuti on oluline pillitundmisõpetus, sest ainult läbi selle õpitakse tundma sümfooniaorkestrit ja sümfoonilise muusika rohkeid kõlavõimalusi. Muusikaloo tund avardab õppuri silmaringi ning teeb temast teadliku kontserdiküllastaja. Innustamaks ja julgustamaks õppureid külastama klassikalise muusika kontserte on muusikaloo ainekavas alates III klassist kontserdipäeviku pidamise nõue. Kevadiseks põhipilli üleminekukontserdiks või eksamiks peavad päevikus olema sissekanded vähemalt 6 klassikalise muusika kontserdi kohta.

Õpikutena on kasutusel:

(III-IV klass) – A. Kõlar – „Muusikalugu”

(IV-V klass) – M. Tomson – „Lühivaade muusikaloost V klassile”

(VI klass) – K. Peetsalu – „Lühivaade muusikaloost VI klassile”

(VII klass) – K. Peetsalu – „Lühivaade muusikaloost VII klassile”

5.3.2. NOOREM ASTE

Noorema astme (III, IV klass) materjali pole tingimata vaja läbi võtta õpikutes antud järjekorras. Õpetajale jääb vabadus järjestada ning ühitada teemasid vastavalt tingimustele (rühmade koosseis, vanus, õppevahendite, eriti muusikamaterjali muretsemise võimalused, õpetaja eelistused, tähtpäevad, õppurite sügavam huvi jms). Muusika valimine on õpetaja pädevuses.

Eriiselt tuleks tähtsustada MUUSIKA KUULAMIST – alati koos kindlate ülesannetega. Oluline on ärgitada õppuris fantaasiat ning loovust (arva-ära, kirjuta jutuke, arutelu, ajurünnak, joonistamine jne). Õpetaja peaks õppurit suunama, et tekiks muusika KUULAMISE oskus. Suur abi on programmilisest muusikast, mida nooremas astmes saab rohkesti kasutada.

Nii viisi toimub õppimine mõnuses – heatahtlikus õhkkonnas. Hindamine toetub eelkõige tunnitööle, klassis tehtavale. See õhutab õppurit usinalt kaasa lööma ja aitab õpitavast kergemini aru saada.

Kasutame A. Kõlari õpikut „Muusikalugu”, M. Tomsoni „Lühiülevaade muusikaloost V kl.”

III KLASS (1. õppeaasta)

Õpitakse tundma muusika väljendusvahendeid, rahvamuusikat, vokaal- ja instrumentaalmuusikat, pille (nii teoreetiliselt kui kuuldeliselt), lavamuusikat. Palju kuulamist: programmilist muusikat, erinevaid instrumente – koosseise (ansamblid, orkestrid, koorid jms). Kinnistatakse tähtsamaid mõisteid läbivõetust. Aasta lõpeb kokkuvõtliku lühiküsimuste tööga (kogu aasta olulisim).

Sissejuhatav teema

Muusikaloo sisu, selle koht teiste õppeainete hulgas. Mis on muusika? Muusika meie elus. Muusika tekkimine. Heli, heli omadused. Akustika põhitõed. Kes teevad muusikat? Mida kujutab muusika? (Elu, fantaasia, loodus, tunded).

Programm-muusika:

Saint-Saens „Loomade karneval”

Võrdle: H. Eller „Liblikas”, E. Grieg „Liblikas”, L. Sumera „Liblikas, kes ärkas talvel üles”.

M. Mussorgski „Pildid näituselt”

A. Marguste „Punane raamat”

E. Grieg „Peer Gynt”

Muusika väljendusvahendid

Meloodia, harmoonia, helilaad, rütm, faktuur, register, dünaamika, tempo, tämber

Vokaalmuusika

Rahvamuusika mõiste, olemus. Võrdleme erinevate rahvaste muusikat.

Eesti rahvamuusika

Muusikast eesti kodus (vanasti ja nüüd). Vana ja uus rahvalaul + laulmine.

Eesti rahvapillid (+ seos teiste rahvaste pillidega)

Torupill, kannel, viiul, löõtspill, löökpillid, lihtsamad pillid, lastepillid. Pillimeistrid.

Pillid ehk instrumendid

KLAVHVPILLID: Klaver (ehitus, ajalugu, eelkäijad). Orel kui pillide kuningas (ehitus, ajalugu). Organistid. Süntesaator.

SÜMFOONIAORKESTRI PILLID

Sümfooniaorkester. Muud orkestrid, instrumentaalansamblid.

KEELPILLID (ehitus, mänguvõtted, ajalugu): Viiul, viola, tšello, kontrabass.

NÄPPEKEELPILLID: Harf. Kitarr (ei kuulu sümfooniaorkestrisse).

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

PUUPILLID (ehitus, mänguvõtted, ajalugu): Flööt (plokklööd, paaniflööd, piccoloflööd).

Oboe, inglisarv (ehk altoboe), klarnet, fagott.

VASKPILLID (ehitus, mänguvõtted, ajalugu): Trompet, tromboon, metsasarv, tuuba.

LÖÖKPILLID

Partituur. Dirigent, dirigeerimise ajaloost.

Pillid, mis ei kuulu sümfooniaorkestrisse.

Pillide kordamiseks

Prokofjev „Petja ja hunt”

Lavamuusika

Ballett (Tšaikovski „Pähklipureja”, „Luikede järv”)

Eesti I ballett (E. Tubin „Kratt”)

Ooper (ajalugu, ülesehitus)

Bel canto ja itaalia ooper (Verdi; Doniz-etti; Bellini)

Retsitatiiv ja aaria (E. Kapp „Talvemuinasjutt”, Händel „Rinaldo”)

Koorid, ansamblid

Eesti I ooper (E. Aav „Vikerlased” – duett, koor)

Operett. Muusikal (R. Rodgers). Rock-ooper.

Aasta lõpeb LÜHIKÜSIMUSTE TÖÖGA kogu materjali tähtsamatest mõistetest.

IV KLASS (2. õppeaasta)

Eelmisel aastal õpitu kordamine ja kinnistamine: põhimõisted, instrumendid (rohkesti kuulamist!), arutleme-diskuteerime. Endiselt on peamine MUUSIKA KUULAMINE koos ülesannetega ning kuuldu lahtiseletamine–analüüsimine õppuri poolt.

Õpime helitööde ülesehitust, vanu ajaloolisi ja ballitantse, variatsiooni, rondot, süiti (vana ja uus süit).

Õpikuks A. Kõlar „Muusikalugu”.

Maailma muusika arengust läbi aegade (antiikmuusika, keskaeg, barokk). Erinevate ajastute muusika võrdlemine. (õpikuks M. Tomson „Lühiülevaade muusikaloost V klassile”).

Arutlev tund „MULLE MEELDIB...” (muusikalise maitse erinevustest).

„Kerge” ja „tõsine” muusika (klassika + klassika rocktöötlus, jazz)

Kuulamisülesande meetodika – mida kuulata, üles kirjutada.

Helitööde ülesehitus

Teema (Mozart – Klaverikontsert „Elvira Madigan” – II osa)

Lihtvorm, liitvorm. Variatsioonid (Mozart, Beethoven, Paganini)

Rondo (Beethoven – „Pateetiline sonaat” III osa, Daquin „Kägu”)

Marss (Verdi „Võidumarss”, Mozart „Türgi marss”, Elgar „Pidulik marss”, Chopin „Leinamarss”, Eesti: „Presidendi marss”)

Tantsud

Ajaloolised tantsud (pavaan, galjard, braani jne)

Vanad ballitantsud (menuett, gavott, valss (+ valsikuningas J. Strauss), polka, polonees, masurka)

Süit

Vana ehk tantsusüit (J. S. Bach „Prantsuse süit”, Händel „Kuninglik tulevargimuusika”)

Uus süit (Bizet „Carmen-süit”)

MUUSIKA VANAL AJAL

Antiik-Kreeka. Bütsants. Vana Piibliaegade muusika. Varakristlik muusika. Pillid.

Keskaeg (5. – 13. saj)

Vokaalmuusika: gregooriuse koraal. Varajane mitmehäälsus (organum, motett)

Ilmalik muusika. Rüütillaul. Pillid.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

Noodikirja areng.

Renessanss (14. – 16. saj) – võrdlus keskajaga.

Vokaalmuusika. Instrumentaalmuusika. Kirikumuusika. Uued žanrid – vormid (ballata, madrigal jne) Renessansiajastu pillid.

Madalmaade koolkond ja vokaalpolüfoonia.

Orlandus Lassus, Palestrina

Barokkmuusika (17. – 18. saj I pool) – võrdlus renessansiga.

INSTRUMENTAALMUUSIKA, instrumentide areng:

KLAVIPILLID (klaveri eelkäijad, klaver, orel)

KEELPILLID (viuli eelkäijad, viiul)

Concerto grosso ja **A. Corelli**

Itaalia VIIULDAJAD – HELILOOJAD:

A. Vivaldi („Gloria”, „Aastaajad” (võrdle erinevaid kontserte))

N. Paganini (romantik) – võrdlus Vivaldiga

(„Perpetuum mobile”, „Kapriis nr 24”, „Variatsioonid Rossini teemale”, „Campanella”)

Barokkmuusika hiilgeaeg – 2 suurt „Kuningat”

Kirikumuusika: Missa (J. S. Bach). Reekviem. Oratoorium (Händel „Messias” – lõpukoor jm). Passioon (J. S. Bach). Kantaat (J. S. Bach).

G. F. Händel (elu, looming, tähtsus)

Oratooriumid (Händel „Messias” – lõpukoor jm)

Ooperid („Rinaldo”, „Xerxes”)

Orkestrimuusika (Süit „Kuninglik tulevargimuusika”, „Veemuusika”)

Kevadel on kookuvõtlik LÜHIKÜSIMUSTE TÖÖ aasta tähtsamatest mõistetest-teostest.

5.3.3. VANEM ASTE

Vanemas astmes (V-VII klass) antakse ülevaade barokkaja suurtest heliloojatest tänasteni välja. Liigestuse aluseks on stiilid. Iga perioodi esindajaiks on valitud heliloojad, kes on kõige sügavamalt mõjutanud muusika edaspidist arengut või kelle teosed on ajaproovile auga vastu pidanud.

VII klassis keskendutakse eesti muusikale. Põhirõhk on eesti RAHVUSLIKUL muusikakultuuril – sellel, mis eristab meie muusikat muu maailma muusikast. Antakse ülevaade sümfoonilise-, koori- ja lavamuusika ajaloost, eredamate muusika- ja kultuuritegelastest. Eesti muusika seoseid maailma muusikaga – eesti muusika astub teistega ühte sammu, tihti isegi esireas (E. Tubin, A. Pärt, V. Tormis, E-S Tüür jt). Ka vanemas astmes on ülioluline muusika KUULAMINE (aktiivne tegevus vastavate ülesannetega). Et muusikale jääks rohkem aega, tuuakse heliloojate elust esile vaid olulisim. Abiks on õpikud: M. Tomson „Lühiülevaade muusikaloost V klassile”, K. Peetsalu „Lühiülevaade muusikaloost VI klassile”, K. Peetsalu „Lühiülevaade muusikaloost VII klassile”.

Vanema astme ainekavas ei ole samuti ranget heliteoste nimekirja. Ka õppurile antakse võimalus – näiteks mängida palu, mida viiulis õpitud ja muusikaloo programmi sobivad. Õpetaja saab loetletud teostest teha oma valiku või asendab neid mõne teisega, olenevalt konkreetse rühma tasemest, spetsiifikast ja fonoteegi võimalustest. Hindamine toimub eelkõige tunnitöö alusel, kuid ka kokkuvõtlike tööde ja muusika kuulamise kaudu. Kasulikud on ajurünnakud, vestlused-analüüsid jms, mis elavdavad tundi, annavad võimaluse arvamus avaldada, harjutades õppureid KUULAMA muusikat, mida nad muidu võibolla vabal tahtel ei kuulaks. Sundimatu õhkkond loob tingimused õppuri arenguks ja silmaringi laienemiseks.

V ja VI õppeaasta lõppevad kokkuvõtva lühiküsimuste tööga olulisimast (mõisted jms).

VII klassi lõpuksam sisaldab kõigi aastate tähtsaimaid mõisteid, termineid, teoseid.

KLASSIDE KAUPA 5.- 7.- KLASSINI

V KLASS (3. õppeaasta)

V õppeaasta hõlmab kõrgbarokki ning klassitsismi. Kuna tegu on suurte muutuste ja suurte heliloojatega, on aasta väga sisutihe. Kevadeks omandatakse rida põhjanevaid fakte – õpitakse tundma olulisemaid muusikateoseid ja nende loojaid.

Õpik: M. Tomson „Lühiülevaade muusikaloost V kl.“

BAROKK

Kordame eelmisel kevadel läbivõetut, võrdleme barokk- ja renessanssaega ning -muusikat. Tähtsamad žanrid, heliloojad.

Kõrgbarokk – 2 suurt „Kuningat” **G. F. Händel** ja **J. S. Bach**. Võrdleme neid ja nende muusikat (homofooniline ja polüfooniline muusika).

J. S. Bach: Inventsioonid, prelüüdid ja fuugad (HTK). Oreliteosed (Toccat ja fuuga d-moll, Passacaglia ja fuuga c-moll). Brandenburgi kontserdid. Vokaalmuusika (Missa h-moll, mõni aaria, kantaadi osa).

KLASSITSISM

Üldiseloostus, uue helikeele võrdlus barokiga. Uued žanrid ja vormid (sonaat, sümfoonia, sonaadivorm, instrumentaalkontsert, kammermuusika jt). Uued koosseisud. Viini klassikaline koolkond.

J. Haydn – sümfoonia ja keelpillikvarteti „isa”. Klaverisonaat (D), Sümfoonia nr 101 „Kellasümfoonia”, divertisment (op3-5), trompetikontsert (Es). Olustikumuusika (Oratoorium „Aastaajad”)

W. A. Mozart – imelaps ja geniaalne helilooja

Imelapse periood (Esimesed klaveripalad (K1-K5), 40. Sümfoonia (g-moll), Klaverisonaat (A-duur), Klaverikontsert „Elvira Madigan”, Serenaad keelpillidele „Väike õõmuusika”.

Ülevaade ooperiloomingust („Figaro pulm”, „Don Giovanni”, „Võlflööd”). Reekviem (nr 1 „Requiem”, nr 2 „Dies irae”, nr 7 „Lacrymosa”)

L. van Beethoven

Helikeele võrdlus Haydni ja Mozartiga.

Klaveripalad („Elisele”, „Koopoorav”). Klaverisonaadid: op 13 c-moll „Pateetiline”, op 27 nr. 2 cis-moll „Kuupaiste”, op 57 f-moll „Appassionata”

Sümfooniad: 5. Sümfoonia „Saatus”, 9. Sümfoonia – Finaal kooriga

Aasta lõpeb LÜHIKÜSIMUSTE TÖÖGA tähtsamatest mõistetest – teostest.

VI KLASS (4. õppeaasta)

Pühendatud ROMANTILISELE muusikale. Abiks õpik (K. Peetsalu „Lühiülevaade...VI kl”), kuulatakse rohkesti muusikat, analüüsitakse, luuletatakse jms – muusika seos teiste kaunite kunstidega. Heliloojate ja teoste osas jääb õpetajale võimalus teha omad valikud vastavalt vajadusele ja võimalustele.

Õpik: K. Peetsalu „Lühiülevaade muusikaloostVI kl”.

ROMANTISM

Põhijooned kõigis kunstides. Võrdlus klassitsismiga.

Franz Schubert. Soololaal („Forell”, „Muusikale”, „Ave Maria”, ballaad „Metshaldjas”, Serenaad „Vaikselt anuvad mu laulud”). Laulutsükliid: „Kaunis möldrineiu” („Teele”, „Kuhu?”). „Talvine teekond” („Pärnapuu”, „Kevadunelm”, „Leierkastimees”).

Klaverimuusika (muusikalised hetked, valsid). Kammermuusika („Forellikvintett”).

Sümfooniad (8. Sümf „Lõpetamata”).

Frederic (Fryderyk) Chopin

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

Etüüd. Kontsertetüüdid (op 10 nr. 3 „Kurbus”, nr. 12 „Revolutsiooniline”, op 25 nr. 1).
Valsid („Minutivalss, „Suur, särav” jt). Masurkad (op 6 nr. 2, op 67 nr. 4). Poloneesid (A-
duur). Prelüüdid („Vihmapiiskade prelüüd”). Nokturnid (b-moll, Es-duur)

Ferenc Liszt – võrdlus Chopiniga

Klaverilooming: Etüüdid (nr 2 „Gnoomide ringmäng”) . Mefisto-valss, Nokturn
„Armuunelmad”. Transkriptsioonid (Paganini - Liszt, Schubert - Liszt)

Robert Schumann, F. Mendelssohn

Rahvusromantism

NORRA MUUSIKA. Rahvamuusika, folkloor, pillid.

Edvard Grieg

Klaveripalad („Lüürilised palad”). Klaverikontsert a-moll. Orkestrimuusika („Lüüriline süit”,
süit „Holbergi aegadest”), Peer Gynt (I, II süit)

SOOME MUUSIKA

Rahvamuusika. Seos eesti muusikaga („Hümn”, „Porilaste marss”)

Jean Sibelius (loodus, eepos, rahvuslikkus). Võrdlus E. Griegiga.

Sümfooniline poeem „Finlandia”, „Kurb valss”, „Lemminkäise-süit” („Tuonela luik”), 2.
sümfoonia IV osa. Süit viiulile ja keelpilliorkestrile (III „Suvel”)

ROOTSI MUUSIKA

Rahvamuusika

Hugo Alfvén

Rootsi polka („Polka från Roslagen”). Rootsi rapsoodia nr 1. Karjasetüdrukute tants.

Peterson – Berger

Klaverimuusika. Orkestrimuusika.

ABBA

VE NE MUUSIKA

Rahvalaulust Glinkani. Kirikumuusika (Bortnjanski).

Mihhail Glinka – Vene klassikalise muusika „isa”.

Orkestrimuusika („Kamaarinskaja”, „Valss-fantaasia”). Ooperid: „Ivan Sussanin”

(Lõpukoor, aaria), „Ruslan ja Ludmilla” (Avamäng, Tšernomori marss)

Vene muusikaelu 19. saj II poolel. „Võimas Rühm”

Aleksander Borodin

Polovetside tantsud (oop. „Vürst Igor”). Sümfoonia nr 2 h-moll „Vägilassümfoonia”.

Modest Mussorgski

„Koit Moskva jõel” (oop. „Hovanštšina”). Ooperid: „Boriss Godunov” (Pimeni monoloog,
aariad). Klaveripalade tsükkel „Pildid näituselt”. Laulud („Kirp”, „Jerjomuška hällilaul”)

Nikolai Rimski-Korsakov – helilooja-muinasjutuvestja.

Sümfooniline süit „Šeherezade”. Ooper „Muinasjutt tsaar Saltaanist („Kimalase lend”).

Pjotr Tšaikovski

Klaveripalade tsükliid: „Aastaajad”, „Lastealbum”. 1. klaverikontsert b-moll. Sümfooniline

muusika: 1. sümfoonia „Talvemuinasjutt” (I osa), 5. sümfoonia. Ooperid: „Jevgeni
Onegin” (Sissejuhatus, Tatjana kirjastseen, duett, Onegini aaria „Lenski aaria „Kuhu?””).

Balletid: „Pähklipureja”, „Luikede järv”. Avamäng „Romeo ja Julia”.

Vene nõukogude muusika. Prokofjevi-Šostakovitši võrdlus.

Sergei Prokofjev

Sümfooniad (1. sümfoonia „Klassikaline” – III osa, 7. sümfoonia). Balletid: „Romeo ja Julia”

(„Tütarlaps Julia”, „Rüütlite tants”, „Montecchi ja Capuletti”).

Dmitri Šostakovitš

Prelüüdid ja fuugad. 5. sümfoonia . Filmimuusika (romanss filmist „Kiin”)

BALTIMAADE MUUSIKA

Läti muusika

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

Rahvamuusika. Piirialade rahvamuusika sarnasus. Cimze Seminar ja Eesti.

Ühislauluvara. **Alfred Kalninš.**

Leedu muusika

Rahvamuusika. Sutartines kui ainulaadne nähtus kogu maailmas

M. Ciurlionis – helilooja-kunstnik.

Sümfooniline poeem „Mets”, „Meri”.

19. saj ooperimuusika

Itaalia: Verdi, Donizetti, Bellini

Prantsusmaa: Massenet, Bizet („Carmen”)

Saksamaa: Wagner

Aasta lõpeb LÜHIKÜSIMUSTE TÖÖGA läbivõetud materjali tähtsaimast.

VII KLASS (5. õppeaasta)

Kogu õppeaasta jooksul käsitletakse Eesti muusikalugu.

Õpik: K. Peetsalu „Lühiülevaade muusikaloost VII klassile”.

Eesti rahvalaulu eripära võrdluses teiste maade rahvalauluga.

Linnamuusika ja –muusikute teke ja areng hansalinnades.

Vennastekoguduse liikumine Eestis. Nende panus kooride ja pillikooride tekkimisse.

Eestis. Ärkamisaeg ja esimesed laulupeod. J. Cimze seminari tähtsus Eesti muusikas.

Asjaarmastajad heliloojad.

J. Hurda tegevus, Vanemuise ja Estonia Seltside algus. Peterburi Konservatooriumi

tähtsus Eesti muusikas. Eesti seltside tegevus Peterburis. Esimesed kutselised

heliloojad M. Härma, K. Türnpu, J. Kappel.

Esimesed heliloojad – sümfoonikud A. Kapp, R. Tobias

Orelimuusika eriline koht Eesti muusikas – P. Süda

Koorimuusika uued tuuled - M. Saar, C. Kreek

Tallinna Konservatooriumi rajamine, M. Lüdigi tegevus.

Tallinna ja Tartu muusikaelu võrdlus, Tartu Kõrgema Muusikakooli tegevus, H. Eller ja tema koolkond, E. Tubin

Sõjaaegne ja sõjajärgne muusikategevus - G. Ernesaks, E. Kapp, V. Kapp

Eesti muusika 20. saj teisel poolel – V. Tormis, E. Tamberg, J. Rääts, E. Mägi,

L. Sumera, R. Kangro, E.-S. Tüür, U. Sisask, P. Vähi, K. Sink

A. Pärt ja Rakvere muusikaelu, J. Pakk

Uued tuuled 20. saj lõpus ja 21. saj algul – T. Kaumann, M. Vihmand, H. Tulve, T. Tulev

Õppeaasta lõpeb kirjaliku tööga Eesti muusikast.

Õppeaasta lõpus on ka suuline eksam, mis kätkeb endas kogu muusikaloolist materjali

V -VII klassi õppekava ulatuses. Iga õppur kirjutab VII klassi lõpus koduse tööna väikese essee teemal „Mida on mulle andnud õppimine Rakvere Muusikakoolis”.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud
Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

5.4. TROMPETI (VASKPUHKPILLI) ANSAMBLI AINEKAVA

Ansamblimäng on õppurile oluline aine. Mängides koos partneriga, algul õpetajaga, hiljem koos kaasõppuritega, areneb noodistlugemise oskus, intonatsioon, rütmitunne. Aine õpetab arvestama ja kuulama partnerit, suhtlema temaga läbi muusika.

5.4.1. NOOREM ASTE (I – IV KLASS)

Ansamblimänguga võib õppur alustada siis, kui ta on omandanud esmased pillimänguvõtted. Algul mängib ta koos õpetajaga lihtsaid partiisid ning õpib kuulama ka teist partiid. Suur osa on siin noodistlugemise praktikal. Tuleb suurt tähelepanu pöörata noodikirja õigele ja täielikule lugemisele (rütmid, dünaamika, strihhid). Valitud ansamblirepertuaar peab olema suhteliselt lihtne, et oleks aega kuulata ka partnerit. Vastavalt võimetele võib alates 2. – 3. klassist moodustada ansambleid enam-vähem sama tasemega mängijatest, algul 2 – 3 sama pilli mängijat, hiljem võib moodustada ansambleid ka koos teiste vaskpillidega. Jälgida tuleb ühist rütmipulssi, intonatsiooni ning tekstitäpsust.

Alates kolmandast klassist võivad õppurid saada ansamblitunde 0,5 tundi nädalas.

Repertuaar:

Vastavalt võimetele võib valida palad järgmistest kogumikest ja vaskpillide koolidest:

A. Ots	Trompetikool II
L. Tšumov	Trompetisti esimesed sammud
A. Vaigl, J. Krcma	Trompetikool I
Chr. Wiggins	4 x 3
Chr. Wiggins	5 x 3
J. T. Dillenkofer	Volklied-Trios

5.4.2. VANEM ASTE (V – VII KLASS)

Vanemas astmes on igale õppurile õppekavas ette nähtud ansamblitund V klassis 0,5 tundi, VI ja VII klassis 1 tund nädalas. Põhirõhk on siin juba väljenduslikkuse arendamisel, koosmängu lihvimisel. Tähelepanu pööratakse partituuri diferentseerimisele, (saatepartii, soololõigud). Nooditeksti mõtestamine – strihhid, dünaamika, agoogika, fraseerimine.

Võimaluse korral koostatakse ansambleid erinevatest vaskpuhkpillidest. Repertuaar peaks olema suhteliselt lihtne, et õppur jõuaks kuulata partnereid. Oluline on intonatsiooni kuulamine, aga samuti erineva kõlajõuga pillide dünaamiline tasakaalustamine. Sellised ansamblid nõuavad head kõrva ja teadlikku lähenemist. Soovitav on ka lihtsamate teoste esitamine koos eakaaslasest pianistiga.

Esinemised erineva koosseisuga ansamblitega toimuvad koolis 2 korda aastas, lisaks edukamatel õppuritel osalemine avalikel kontsertidel, festivalidel ja konkurssidel.

Repertuaar:

T. B. Arban	Trompetikool
Chr. Wiggins	5 duetti trompetile ja metsasarvele
Chr. Wiggins	3 x 3
Chr. Wiggins	3 Fo(u)r All
W. A. Mozart	Sonatiin F-duur trompetile ja klaverile
A. Corelli	Sonaat F-duur trompetile ja klaverile
G. M. Bononcini	Rondo trompetile ja klaverile
O. Ariosti	Sonaat trompetile ja klaverile

5.5. ÜLDKLAVERI AINEKAVA

Üldklaveri kui õppeaine on vajalik pilliõppijatele. Klaverimängu põhitõdede omandamine aitab teiste pillide (enamasti ühehäälsete) õppuritel mõista muusikat kui tervikut selle mitmekihilisuses, paremini orienteeruda mitmehäälses muusikas, tunnetada klaverisaate olemust erialases töös, paremini omandada helistikke ja harmoonilist tunnetust.

5.5.1. ÕPPETÖÖ EESMÄRK

1. Esmaste klaverimänguvõtete omandamine;
2. Mitmehäälsuse tunnetamine;
3. Noodilugemise oskuse arendamine;
4. Ajastu- ja stiilitunnetuse omandamine koostöös erialase ettevalmistusega ning muusikalooga;
5. Ansambli tunnetuse arendamine, klaverisaate osatähtsuse tunnetamine;
6. Klaviatuuri tundmise abil solfedžo ja harmoonia kergem omandamine.

5.5.2. ÕPPETÖÖ SISU

Üldklaveri õppimine algab 3. klassist ning kestab kooli lõpetamiseni, seega 5 aastat. Õppur on 1. ja 2. klassis omandanud nooditundmise, algsed teadmised solfedžost.

Ta tunneb noodipikkusi ja lihtsamaid rütmifiguure.

Lähtudes õppuri võimekusest ja õppimise kiirusest koostab õpetaja individuaalplaani ning teeb valiku õpperepertuaarist. Oluline on, et algusest peale omandaks õppur õiged mänguvõtted. Erilist tähelepanu peab pöörama tekstitruudusele, s. h. sõrmestusele ning artikulatsioonile.

Üldklaveri õppimine peab eelkõige olema toeks põhipilli ja üldmuusikaliste ainete omandamisele. Seepärast on vajalik valida repertuaari erinevatest ajastutest, muusikaliteratuuris orienteerumiseks tutvuda (ka noodistlugemise korras) võimalikult paljude paladega, mis kõik ei pea olema pähe õpitud ja lõpuni viimistletud.

Töö heliredelitega algab 3. klassist ning kestab kooli lõpetamiseni.

Kui õppur on tutvunud esmaste mänguvõtetega ja orienteerub klaviatuuril, võib ta alustada improvisatsioonikatsetustega, samuti koos õpetajaga lihtsate 4-käe palade koosmängimist.

Vanemates klassides võivad õppurid ka omavahel ansambleid moodustada.

Hindelised esinemised algavad 3. klassi II poolaastal, edaspidi nii I kui II poolaastal.

Esitatakse peast vähemalt üks pala läbivõetud repertuaarist.

Üldklaveri tunnid toimuvad kord nädalas, sealjuures 3. – 5. klassini 0,5 akadeemilist tundi, 6. ja 7. klassis 1 akadeemiline tund.

Oluline on pöörata õppuri tähelepanu tundidevahelise koduse harjutamise vajalikkusele.

III KLASS (1. õppeaasta)

Tutvumine klaveri kui instrumendiga. Õige mänguasendi sättimine. Klaviatuuri tutvustamine (nootide asukohad, valged ja mustad klahvid), side noodimärkide ja klaviatuuri vahel. Kõlatunnetuse otsimine, algul üksikute sõrmedega, hiljem igale klahvile vastava sõrmestuse leidmine. Esimesed noodistlugemise katsed, algul viulivõtmes, seejärel tutvumine ka bassivõtmega. Kaherealise noodipildiga tutvumine.

Mäng portatos, hiljem 2 ja 3 noodi sidumine legatoks. Kahe käe koosmäng algab liikumisega ühes käes ja pikkade nootidega teises käes.

I poolaasta jooksul võetakse läbi 6 – 8 lihtsat pala. Esimene tutvus heliredelite ja kolmkõladega (1 oktaav, 1 – 2 märgini, eraldi kätega).

II poolaastal jällegi 6 – 8 pala ning heliredelid 2 oktaavi ulatuses (eraldi või koos kätega).

Võib lisanduda kromaatilise heliredeli eraldi kätega.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28.04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

Esimesed polüfooniaharjutused (imitatsioonid, kaanonid). 8 – 10 väikest pala. Neist üks esitatakse peast ja hindele üleminekukontserdil 4. klassi.

Tasemenäited (palad ja kogumikud):

Polüfoonia:

R. Päts, L. Kõlar Klaveriõpik. Polüfoonia I-II
I. Berkovitš Polüfoonilised palad klaverile I-II osa
L. Mozart 12 pala W. A. Mozarti noodivihikust

Etüüdid:

R. Päts, L. Kõlar Etüüdid-harjutused
Gnessina Väikesed etüüdid algajatele. Klaveriaabits
Czerny-Germer Etüüdid I osa
H. Berens 50 väikest klaveripala op. 70

Palad:

D. Türk Ariooso
J. Haydn Menuett
J. Philipp Hällilaul
D. Agay Rulluisutajad
Kägu
R. Päts, L. Kõlar Marsilaul
Laste marss
Käokene
Poiste laul
Vokiratas

IV KLASS (2. õppeaasta)

Jätkub õpitud oskuste kinnitamine. Klaviatuuri ja noodikirja võrdlev tabel L. Kõlari raamatus „Algas“. Strihhid: portato, staccato, legato. Alberti bassi harjutused. Järjest suurenev tähelepanu tekstitäpsusele. Fraaside kujundamine. Tempomärgid: adagio, andante, moderato, allegro, ritenuto.

Heliredelid C, G, D, A (E); a, e; F, d. Õige sõrmestuse kinnistamine. Uus – F duuri sõrmestus. 2 – 4 oktaavi otse koos kätega; 3-häälsed akordid portato ja staccato, lühikesed 3- (4-) häälsed kolmkõlad, pikk arpedžo eraldi kätega, kromaatileine heliredel eraldi kätega. Tutvumine kadentsidega (I – V – I ja I – IV – I).

Improviseeritud mängud – kujundid. Esimesed lihtsad ansamblipalad koos õpetajaga. Noodistlugemise harjutused.

Aasta jooksul läbi võtta 2 – 4 etüüdi. 5 – 6 pala, 1 polüfoonia, 1 suurvorm.

Esinemised II ja IV veerandil hindele (1 pala õpitud repertuaarist – peast).

Tasemenäited:

Polüfoonia:

J. S. Bach Anna Magdaleena noodivihikust
nr.1 Menuett,
nr. 2 Polonees
nr. 7 Menuett
J. Krieger Menuett a-moll
C. H. Wilton Menuett G-duur
J. H. D`Anglebert Menuett F-duur
A. Corelli Saraband
R. Päts, L. Kõlar Klaveriõpik. Polüfoonia (valik)

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28.04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

Etüüdid: (kogumikud, valikuliselt)

H. Berens	50 väikest klaveripala op. 70
A. Berkovitš	Väikesed etüüdid
Czerny-Germer	I osa nr. nr. 5, 6, 7, 14, 15, 16, 17
H. Bertini	25 etüüdi op. 100
L. Schytte	op. 108, op. 160
R. Päts, L. Kõlar	Etüüdid, harjutused

Suurvormid:

A. Andre	Sonatiin G-duur I osa
J. Garscia	Sonatiinid op. 51 nr. 1 – 6
C Gurlitt	Sonatiin op. 214 nr. 2 I osa
D. G. Turck	Sonatiin C-duur
A. Goedicke	Sonatiin C-duur

Palad:

A.-E. Merila	Kuku, sa kägu
E. Mägi	Ööbik
R. Päts	Viru valss
W. A. Mozart	Allegretto
A. Rowley	Pöialpoiste maal
A. Gretšaninov	Kogumik „Rohelisel aasal“
F. Rybicki	Kass ja hiired

Ansamblid:

A. Gretšaninov	Kogumik „Rohelisel aasal“
C. Cui	10 viie klahvi pala
S. Maikapar	Esimesed sammud
F. Emonts	Euroopa klaverikool I

V KLASS (3. õppeaasta)

Omandatud oskuste kinnistamine ja rakendamine õpitavas repertuaaris. Klaverimängu tehnika edasiarendamine. Noodilugemise treenimine. Järjest suurenev süvenemine palade karakteritesse, vormi kujundamisse ja artikulatsiooni kui olulise väljendusvahendi tunnetamisse. Koduse ettevalmistuse tähtsus peab tõusma, kuna tunde on endiselt vaid 0,5 nädalas. Ansamblimänguks võivad liituda paremini edasijõudvad õppurid.

Lihtsamate saadete kujundamine kuulmise järgi (nn. 3 duuri-lood), võimaluse korral erialas läbivõetavate palade saadete mängimine.

Heliredelid: I poolaastal diesidega heliredelid C-a; G-e; D, A, E; II poolaastal bemollidega F-d; B-g; Es-c. Erinevad sõrmestused (1. sõrme reegel mustast klahvist algavatel heliredelitel). Mängida 4 oktaavis otse koos kätega, akordid portatos ja staccatos, lühike ja pikk arpedžo, kromaatilise. Kadents I-IV-V-I erinevates meloodilistes seisudes.

Õppeaasta jooksul läbi võtta vastavalt võimetele 3 – 5 pala, 1 – 2 polüfoonilist pala, 2 – 4 etüüdi ja II poolaastal 1 suurvorm. Sealjuures ei pea kõik palad olema peas ja lõpuni viimistletud.

Hindelised esinemised ühe palaga (peast) II ja IV veerandil.

Tasemenäited:

Polüfoonia:

J. S. Bach	Väike prelüüd c-moll Anna Magdaleena noodivihik (valik)
A. Arman	Fugetta C-duur
M. Glinka	Polüfoonilised palad Es-duur, d-moll
W. A. Mozart	Menuett F-duur

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

J. Ph. Rameau	Menuett
Päts-Kõlar	Polüfoonia II
Etüüdid:	
Czerny-Germer	I osa nr. nr. 23, 25, 26, 27, 29, 36
L. Schytte	25 kerget etüüdi op. 160
Lemoine	Etüüdid op. 37 (valik)
Suurvormid:	
T. Haslinger	Sonatiinid C-duur ja d-moll
D. Kabalevski	Sonatiin a-moll
D. Steibeldt	Sonatiin C-duur
M. Clementi	Sonatiinid op. 36 nr. 1 ja nr. 2
E. Melartin	Sonatiin g-moll
Palad:	
C. Orff	Väike süit
F. Rybicki	Itaallase sernaad
I. Hannikainen	Neegripoiss tantsib
A. Hatšaturjan	Andantino
P. Tšaikovski	Lastealbum (valik)
R. Schumann	Noortealbum (valik) Pianosta lentoon I

Ansamblid:

Valik vastavalt õppuri võimetele. (s. h. F. Schubert, P. Tšaikovski, A. Diabelli jt.)

VI KLASS (4. õppeaasta)

Alates sellest õppeaastast on õppekavas 1 tund nädalas. Tunnid sisaldavad tööd õpitava repertuaariga, noodistlugemise harjutusi, saate kujundamist (esimene tutvus akordimärkidega). Õppeaasta jooksul peab välja kujunema terviklik arusaamine mängitavatest teostest, selle vormist ja sisust, artikulatsioonimärkide tähendusest. Õppur peab olema suuteline muusikaliselt tõlgendada ja tehniliselt teostama erinevaid striihe vastavalt stiilile ja karakteritele. Tähelepanu nõuab ansambli tunnetus, mis on vajalik tema pillimängus koos kontsertmeistriga. Õppur peaks olema võimeline mängima oma erialas läbivõetavate teoste lihtsamaid saateid, võimaluse korral mängima ansambelis oma kaasõppuri(te)ga teiselt erialalt. Endiselt on päevakorras improvisatsiooniline saatekujundus.

Heliredelid 4 oktaavis, duurid soovitavalt ka lahku; lühikesed ja pikad arpedžod, akordid, kromaatiline 4 oktaavis otse. Kadentsid I – IV – K64 – V – I kõikides meloodilistes seisudes.

Õppeaasta jooksul läbi võtta 2 polüfooniat, 1 – 2 suurvormi, 3 – 5 pala (osa neist ansamblid või saated), 3 – 4 etüüdi.

Hindelised esinemised: I poolaastal 1 pala, II poolaastal 2 pala.

Tasemenäited:

Polüfoonia:

J. S. Bach	Väike prelüüd C-duur Väikesed palad (Leipzig) Sarabande, Bourre, Allemande, Menuett
G. F. Händel	Fuuga C-duur
S. Maikapar	Prelüüd ja fuuga cis-moll
G. Telemann	Fantaasia g-moll
A. Corelli	Gavott F-duur

Etüüdid:

H. Bertini	op. 29 nr. 3 ja nr. 8
D. Kabalevski	op. 27 a-moll, D-duur

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

A. Loeschorn	op. 65 nr. 20 ja nr. 22
Czerny-Germer	I osa nr. nr. 31, 32, 34, 35, 41, 42
C. Czerny	op. 139 nr. 100
J. F. Burgmüller	op. 105, op. 109 (valik)
Suurvormid:	
A. Diabelli	Sonatiinid op. 151 F-duur ja G-duur
J. B. Vanhal	Sonatiin F-duur II osa
T. Latour	Sonatiin C-duur
W. A. Mozart	Variatsioonid ooperi „Võlflööd“ teemale
J. L. Dussek	Sonatiinid op. 20 G-duur ja C-duur

Palad:

F. Schubert	Hällilaul
J. Haydn	Tants F-duur
F. Burgmüller	Ballaad c-moll
E. Grieg	Valss Mäekuninga koopas Valvuri laul
A. Žilinskis	Läti polka
B. Bartok	Menuett
S. Prokofjev	Lastemuusika op. 65 – Jalutuskäik, Muinasjutuke
U. Sisask	Tähistaeva tsükkel lastele – Suur peni/Kassiopeia

VII KLASS (5. õppeaasta)

Lõpuklassis peavad edukamad õppurid, perspektiivsed edasiõppijad olema tasemel, et sooritada vastuvõtukatsed ka üldklaveris kõrgematesse õppeasutustesse. Õpetaja peab olema teadlik vastavatest nõuetest ning kindlustama õppuri nõutava taseme.

Jätkub töö nii õpitavate teostega kui ka improvisatsiooni, ansamblimängu ja saadetega. Akordimärgid.

Heliredelid kuni 5 märgini 4 oktaavis, duurid ja harmoonilised mollid lahku, meloodilised otse; akordid, lühikesed (4-helilised) ja pikad arpedžod, kromaatiline heliredel.

Hindelised esinemised: II veerandil 1 palaga ja IV veerandil 2 palaga.

Tasemenäited:

Polüfoonia:

J. S. Bach	2-häälsed inventsioonid C-duur, F-duur, B-duur Väikesed prelüüdid (valik)
G. F. Händel	6 fugetti
D. Kabalevski	Prelüüdid ja fuugad op. 61

Etüüdid:

Czerny-Germer	I osa nr. nr. 43, 46, 48, 50
H. Berens	op. 61 II vihik nr. nr. 15, 16, 18
H. Bertini	op. 29; op. 32 (valik)
J. F. Burgmüller	op. 100
H. Lemoine	op. 37 nr. nr. 20, 28, 29, 35
L. Shytte	op. 68

Suurvormid:

J. L. Dussek	Sonatiin op. 20 Es-duur
I. J. Pleyel	Sonatiin D-duur I osa
T. Hasslinger	Sonatiin C-duur
M. Clementi	Sonatiin op. 36 F-duur

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli hoolekogu
Protokoll nr. 02-/07-08 - 28. 04.2008.

Kooskõlastatud

Rakvere Muusikakooli õppenõukogu
Protokoll nr. 05-/07-08 - 28.04.2008

C. M. von Weber Sonatiin C-duur

Palad:

A. Põldmäe	Valik lastepalu
E. Mägi	10 klaveripala (valik)
B. Bartok	Lastele (valik)
	Mikrokosmos (valik)
P. Tšaikovski	Lastealbum (valik)
R. Schumann	Noortealbum (valik)
S. Prokofjev	op. 65 Valss, Õhtu
D. Šostakovitš	Nukkude tantsud

Ansamblid:

Saated erinevatele instrumentidele (koos kaasõppuritega) ja/või klaveriansamblipalad vastavalt õppuri tasemele.